

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Romjulssøndag – søndag 28. desember 2014

Prekentekest: Luk 2, 36-38

Lesetekst I: 2 Mos 1, 15-21

Lesetekst II: Apg 7, 17-22

Romjulsfest med en lykkelig gammel dame

Til dagen: I år er romjulssøndagen rett og slett 4. juledag, og de som stiller til gudstjeneste eller møte denne dagen, er heldige, for de får et møte med tekst og tekster som ikke får så mye plass ellers. Innimellom står ”julerammen” i veien for innholdet i tekstene, men til deg som skal forkynne, vil jeg si: Vær frimodig!

Profetinnen Anna

Sjelden får vi så mange personlige detaljer om bibelske personer:

- kvinnelig profet
- datter av Fanuel
- av Asjers stamme (en av ”de ti tapte stammene” av Israelsfolket, de holdt til i vestre del av Galilea)
- gift i sju år, men ble så enke
- åttifire år (kan forstås annerledes, men neppe sannsynlig: at hun har vært enke i 84 år og altså er 105 år her)
- var ustanselig i tempelet
- var i faste og bønn natt og dag

Snakk om introduksjon! Når alt dette er sagt, blir hun viet oppmerksomhet i kun én ekstra setning: ” I samme stund kom også hun fram og lovpriste Gud, og hun fortalte om barnet til alle som ventet på frihet for Jerusalem.”

Vi skal komme tilbake til det hun sier, men *hvorfor gjør Lukas så tydelig rede for hvem hun er?* Et vitnemål slås fast når man har to vitner, i følge 5 Mos 19,15, og kanskje er det slik Lukas vil slå fast at Jesus ble gjenkjent som ”den som skulle komme”, frigjøreren, frelseren – allerede i tempelet da Jesus bare var 40 dager gammel, med to vitner: Simeon og Anna.

Navnet *Anna* er fra samme form som Hannah: det betyr ”nåde”.

Fanuel har også en spesiell betydning, det betyr ”Guds ansikt”, og når mannen dør, velger hun å leve foran Guds ansikt ved at hun holder seg i tempelet – helt til denne spesielle dagen da hun får se Guds ansikt i Jesus. Stedet der Jakob kjempet med Gud ansikt til ansikt, ble også kalt Peniel (”P” og ”F” er samme skriftbokstav på hebraisk).

Hvorfor Maria og Josef kom til tempelet

Maria og Josef kom til tempelet for å utføre den rituelle renselsesprosessen som omtales i 3 Mos 12,2-8. Kvinnene som føder, var rituelt urene i sju dager, og deretter skulle de holde seg hjemme i enda 33 dager før de skulle komme til tempelet med et renselsesoffer – altså førti dager etter fødselen. Sannsynligvis hadde de med seg to duer til ofringen, siden de var fattige. Dette var dagen.

Alle førstefødte hadde en spesiell rolle på Jesu tid; de tilhørte Gud – det gjaldt for øvrig også førstegrøden av alt som ble dyrket. Førstegrøden, og det førstefødte av dyrene skulle ofres, mens førstefødte barn skulle frikjøpes ved å betale fem shekel når barnet var en måned gammelt (2 Mos 13,13 og 4 Mos 18,15.16). Man trengte ikke å ha med barnet for å utføre dette, men i dette tilfellet utføres både frikjøpingen og renselsesritualet – derfor er Jesus-barnet med. Jesus var den førstefødte, og alle førstefødte ble sett på som hellige og innviet til Gud.

Dette med at det førstefødte tilhører Gud, er blitt helt borte i vår tradisjon, og kanskje har også vår bevissthet rundt at alt vi har er gitt fra Gud, blitt borte for oss. Det gjør Gud fjernere fra livene våre.

Livet gikk ikke fra henne

Hebraisk skrivetradisjon benytter gjerne paralleller, og selv om Lukas skriver på gresk, er han jøde og tenker ut fra jødiske perspektiver. Han skaper her en parallell mellom Simeon og Anna, en mann og en kvinne, det fortelles både om oppfyllelsen av løftene, og profeteres om hva dette vil komme til å bety. Se for øvrig Alfred Plummer, Luke, International Critical Commentary (Edinburgh: T & T Clark, 1905), side 71.

Det er ikke vanlig i Det nye testamentet å omtale alderen på personene, mens her nevnes alderen og i tillegg at hun var gammel. Slik får vi innblikk i en som har ventet og ventet, og det kan dras en parallell til de mange årene det jødiske folk har ventet på sin Messias. Trolig var hun først i tjuårene da hun ble enke, så ble hun tredve, førti, femti, seksti, sytti og åtti år – mange ville vel si at livet gikk fra henne. De tar feil. Hun hadde sin tjeneste i tempelet. I motsetning til Simeon som besøkte tempelet ("ledet av Ånden") denne dagen, holdt Anna til i tempelet. Hun bodde der nok ikke, men var der "ustanselig".

Frihet for Jerusalem

Profetinnen Anna (den eneste i NT som blir kalt profetinne) er i stand til å se klart det folk rundt henne ikke har skjønnet – og hun sier ikke som Simeon at nå er hun klar til å dø. Tvert imot ser det ut til at den gamle damen sprudler over og "fortalte om barnet til alle som ventet på frihet for Jerusalem". Hva tror du hun sa?

"Frihet for Jerusalem" kan også oversettes med "frigjøring for Jerusalem". Hva Anna selv legger i dette, er det ikke godt for oss å vite. Men som den gudskvinnen hun er, vil det være sannsynlig at hun ser på ham ikke bare som en fysisk frigjører, men også en åndelig frigjører for Israels folk. Simeon er tydelig på at Jesusbarnet også er "et lys til åpenbaring for hedningene". Matteus understreker også denne grensesprengende Gudsinngripen ved å fortelle at det kommer hedninger (de vise menn som er ikke-jøder) for å hylle Jesus.

Å vente er krevende. Anna og Simeon hadde begge ventet lenge. Israelsfolket hadde ventet i flere hundre år på "snekkersønnen" – og som min mann sier med et glimt i øyet: "Selv blant snekkere regnes det som lenge".

Anna – det første vitnet

For gamle Anna var det ikke noe ønske om at nå var det greit å dø, for nå hadde hun sett løftet gå i oppfyllelse. Nei, for nå måtte hun jo få fortalt det til alle og enhver! Mer får vi ikke vite om Anna – men vi vet at hennes siste dager og år (?) var preget av glad begeistring og vitnetjeneste.

I dag har mange et underlig forhold til vitnetjeneste; omtrent som om man forulemper folk hvis man deler det viktigste og beste budskapet. Men er det ikke en forulempning å ikke gjøre det?

”Er det noe som er galt?”

Nylig var jeg sammen med en mann med en spennende og tankevekkende historie. Han var ultraortodoks jøde og hadde per definisjon ikke lov til å lese Det nye testamentet (litteratur fra gudsbespottere og forrædere). Men da han hadde lest Jesaja 53, ble han så nysgjerrig på dette med Jesus at han stjal to nytestamenter; ett til seg selv og ett til kona. En dag han kom hjem, satt kona i sofaen med øynene fylt av tårer, og han spurte med bekymring: ”Er det noe som er galt?” Da fortalte hun at hun nettopp hadde lest ut den første boka i NT (Matteusevangeliet), og denne Jesus var bare helt fantastisk. ”Men Yoel”, sa hun til mannen sin, ”vi kjenner jo flere som er kristne, hvorfor har ingen fortalt oss før at Jesus er Messias?!”

Hva lærer teksten oss:

- Gud holder sine løfter (vi kan være utålmodige, men vi kan stole på Hans ”timing”)
- Å holde seg nær Guds ansikt (nærhet) gir hjelp til å ha klarhet i det viktigste, uansett omstendigheter
- Å få del i et budskap som betyr frigjøring, frelse og glede for ethvert menneske som lærer Gud å kjenne – det er da riv ruskende galt å ikke dele dette med andre?!

Jorunn Andestad Langmoen

Kateket. Nå assisterende generalsekretær i Den Norske Israelsmisjon.

jorunn@israelsmisjonen.no